

Ամսացումի Էֆեմար

Մ Ի Ի Ն Ա Տ Ի Ի

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅՅԷ ՎԷ ՄԻՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԷ

ԳԻՐԻՆՃԻ ՍԷՆԷ

1867 ՓԵՏՐՎԱՐ 4 ՃԻԻՄԱ ԻՐԹԷՍԻ ՍԱՊԱՀ

ՆԻՄԷՐՈ 266

Մանգուսի Էֆեմար հաշիվառում 6 հանի սենյակ 300
հիսուսի վերինը, սենյակի դռմեթի, բոթա փարաջ տախի
էլինտե օլարադ, 200 դշ օլադ, ալթը տյըդը 100 դշ օլա-
րադ, վեհիւսիւսի տախի 30 ար փարադա սաթըլաճադ տըր :

Իլանաթընդ տէհէր սաթըլը իլին, պի-
րինի տէհատա 5, իրինի տէհատա 2,
վեհիւսիւսի վե սայիր տէհատա 1
էր զուրուշ տըլաճադ տըր :

Մէթուդ վե սայիրէ, Պէյ-օղլունա տոդրու-է-տա
167 Նիւսէրուս իտեհտէ ԼԷՎԱՆՔ ՀԵՐԱՍ թապիտ-
նէսինտէ, Կարապետ Յ. Փանոսեանէ կեանքիւնէ քախի :

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԹԷԼԷՆՐԱՅԻՅԷ

(ՍՆՆԱ ՀՈՒՆ ԲԱՐԱՔԷՆՈՒՆ)

Փարլա, 44 փետրվար . ախլամըն սաաթ
4իւնտէ

Իմրէրաթօր հաղրէթլէրի նութըլարընտա,
Էվրօպանըն մուկալէնէսի իլին, Ալսթրիա
տէվլէթիլին աղամէթի լա պիւտտ օլտուգու
պէհան զըլընմը տըր :

ԷՍՀԱՄԸ ՈՒՄՈՒՄԻՅՅԷ

Փարլա .	Հոգարա .
Ալըլար 31 . 60	Ալըլար 511-8
Գարանա 51 . 45	Գարանա 513-8
Օսմանլը իսթիդարալը 1865 ին .	258 . 75
Փրանշ ֆարադա .	
Ալըլար	69 . 65
Գարանա	69 . 60
Գոնաօլիտէ ինկիլիդ	907-8

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՏԱՅԻԼԻՅԷ

Էթօդ նամ զաղէթա պուստան աղ-
տէմ Գուրիէ տ'Օրիանըն, Թիւրքիա իլին պիր
հիւսիւսի մէջրուս օլմասը հաղընտա
վէրտիլի իւմիտլէրին վիճուտէ կէլէճէկիլի
չիմտիլէ գատար հիւ պիր շէյ թաստիդ իթ-
միշ օլմասըղընտան, թէյէքթի իտէրէք,
պուսար րուհա նէվիւտէն շէյլէր օլմասը ին-
թիմալի իլէ, պիր իշ հէրինէ գօյմուշ օլ-
տուգունու քէնտի քէնտինէ ճիւնհա ատտ
իթմիշ օլտուգունտան, Էթօլ տ'Օրիան չու
աթիւտէքի սուրէթալէ ճէվապ վէրմիշ տիլ :

« Պիզիմ իթիդատըլըճա էլէր Էթօդ զա-
ղէթապընտա պիր թաղսիրաթ վար իսէ, օ
տախի քէնտի քէնտինէ թաղսիրաթ ատտ
իթմիլի շէյ օլմասըլ, իլա վաղըթ իլէ վի-
ճուտէ կէլէպիլի պիր մէսլէ իւզէրինէ բէք
չաթուք գաթի իւմիտ օլմասը սաեւլուս սէ-
զա տըր : Զիրա պիզ տախի օլ իւմիտլէրէ
իլհադ օլուպ, օլ պապտէ կանըլմը օլտու-
ղունու աճընաճադ սալա պիր սէպէպի-
միդ պուլունամտըղտան պազգա, շու իւ-

միւտլէրիմիլին հաղընտա թէմամի իլէ ին-
րանէ կէլէճէկի իթիդաթընտա կիւն պէ կիւն
գալիլէյմէ քալիլ, սէպէպ-թիւրքիանըն պիր
հիւսիւսի մէջրուս օլմասը, միւսէրէտ
իճրա օլունաճադ իսթիդալը մէսլէլէրտէն
պիրիսի տըր :

« Օսմանլը տէվլէթի, խալիսանէ սուրէթ-
տէ գարալի սիվիլիզատիօնուս թալէթ իտիպ,
պիւնալէն ալէյ՝ քէնտի նիզամլարըն օնլարըն
ուսուլ ու նիզամաթընա պէնդէթմէքթի ի-
լէ անճադ քէնտի մէվճուսիլէթիլտէ սէ-
վամ իտէպիլի, իմտի մէջրուս ուսուլի
պու կիւնքի կիւն Էվրօպա տէվլէթլէրին
էքսէրիսիտէ իճրանէ կէլէճէքտէ օլուպ,
սուրէթի թէֆէրրիւտի իսթիդալ իւզրէ պու-
լունան հիւսիւսիլէրին տէվլի կէլէթի տըր,
չիմտիլէրտէ էնալիլէր քէնտի վաճիպաթ վէ
հուգուղլարըն թանըմագտա օլուպ, հիւ-
սիւսիլ իտաքէսինն պիր ատամա մալու-
սուս կէմ կէրի օլարադ իսթէպիլի կիսիլա-
լըպ սաթմասընա վէ աղընտան էստիկիլի
պիր նիզամ տըր տէյի, հուլտուրմասընա աս-
լա թէհամիլիլ իտէմէլ :

« Տէսթիլըլ ուսուլի խալի վաղըթտան
պէրու տիւնհանա հիւքմ իթմիքտէն սօն-
րա, շիմտի հէր թարաֆտան գօլունագտա
վէ գապա էնալիլէր տախի աթթըք էօյլէ պիր
թաղմ ուսթալըզար իլէ կէօղ պօսեան քի-
մէսնէլէրէ քէօր քէօրունա իթաաթ իտիպ,
անյէրի հաղթ թարաֆընտան քէնտի իւզէրէ-
րինէ հիւքմ իթմէք իլին մախսուսէն իրսալ
օլունմուշ գաթլար թանըմագլը իթթիֆաղը
պաթթըլանէսինէ գարըլմագտա տըրլար :
Համո օլուն վաղըթլար տէյիլմիշ, ինսանի-
սէթ թէղատիլմ իթմիշ, վէ էսկի գէման
իթիդատլարը վէ ուսուլլէրինն շիմտիքի
խալգ ինտիլտէ իթիդարը գալմամը տըր :

« Տիւնհան քէնտի գատըր ապիլիէսի թէ-
մէլի իւզէրինէ վաղ իթմիշ օլուն 89 թարթ-
իլի սարսըլընտան, պու կիւնքի կիւն է-
նալիլէր ունամմը վէ թէրպլէյ օլունւլար
տըր : Էվլէթ շիմտի էնալիլէր պազգա թի-
քիտէ վէ պազգա աղղուլարա միլլ վիլմէք-
տէ, վէ սէլէթլէրի միսիլու պիր գալէքիլ-

լէրէ իթաաթ իթմէք, վէ պիր հախօտ պիր
ղալ քիլիլէրին ըլինէ ալաթ օլմագլըք էֆ-
քիարլարընտա կէզմէլու, իլա չու պախաղը
հէյնէթի թանգիր իտէրէք, խալիլէն ասըլար-
տան պէրու շէքթիլէրի գուլուս ու թէաթտի
սանէսինտէ մալիք օլտուղլարը հուգուղլա-
րընա իլթիյաղը չէտիտ իւզրէ պէլէմէքտէ
տիրլէր, պու տախի քէնտի հաթիլէրի քէն-
տիլէր օլմագ, քէնտի քէնտիլէրինի իտարէ
իթմէք, վէ քէնտի գատէրլէրինէ հալընդ
քէնտիլէր սահիլ օլմագլըք աղղուլունտէն ի-
պարէթ պուլունմագտա տըր :

« Շու սէրպէսիլէթ իսթիդալը հէր թա-
րաֆտա իղհար օլունմագտա օլուպ, պիզիմ
էնալիլէր տախի, հէր քէս նէ տէրսէ տէսին,
օլ պապտէ էն գիտէ իթիդալը չէտիտէ իւզ-
հար իթմիշ օլուն էնալիլէրտէն կէրի գալ-
մագտա տըր :

« Էվլէթ պիզ պէօյլէ օլտուղունու պիլիլիդ-
չիւնքի քէնտի իլինտէ սօղմուշ վէ հալա հա-
լամագտա օլտուղունու էճիլտէն, էնալի
հաղընտա մալիւմաթը քիֆանէ թանսիլինէ
միւզթէտիր օլուպ, պիւնալէն ալէյ՝ բօլթի-
գաճա հալլէրինէ տայիր օլուն ճիւզի պիր
վուղուսթը տախի գայտ իտէպիլիլիդ :

« Էվլէթ, թէքթիլի իտէրէք սէօյլէրիդ
քի, վազաա Թիւրքիա էնալիս Էվրօպալը-
լարըն միւպալէրէթ իթմիշ օլտուղլարը իտ-
տալարա Էվլէ էմիլտէ գարըլմալար իսէ-
տէ, շիմտիլէրտէ պիլա ինթիլադ հէմէքթար
օլմուշլար, վէ քէնտի միւրոտլարընն իւզ-
հարը զըմընտա կէօրիլէն իթթիֆապա նիւ-
պէթլէ աղղուլէրինն իքմալինէ նայիլ օլա-
ճաղլարը շիւքէտէն միւսթաղնի տըր :

« Տիւնք տիրքի, Էթօդուն, Էվրօպա տէվ-
լէթլէրինն էքսէրիսիտէ գապուլ օլունան
մէզքիլը բօլթիլիդ ուսուլի, Թիւրքիա թա-
րաֆընտան տախի գապուլ օլունմագտա զըմ-
նընտա գաթի ումուտ օլմասը, քէնտուէ
թաղսիրաթ սաեւլուս սէզա տըր, մատէմ
քի Սալթանաթը սէնիլիէ օլ ուսուլին գա-
պուլինէ հէր ճիւլթլէ մէճպուր պուլունմագ-
տա տըր : անճադ շիմտի գատաղ հիւքմ իթ-
մէքտէ օլուն ուսուլլէրէ քիւսթիլէն մուղալիլը

պիր թէպէտտիւրաթ իտխալի պիր կիւն-
տէ դուհուրա կէլէմէիս, իլլա ահէսթէ ա-
հէսթէ իմրա օլունապիլէմէի, վէ հէր կիւն
չու իսաւաթ էպիսիէսինէ պիր թաշ վազ օ-
լունարապ ինչա իտիլէմէի, վէ օլ վաղըթ
մէղըլըր էպիսիէսին տաւա դիւստէ միւն-
քէմ վէ միւթէպէր սանըլաւաղը չիւրէտէն
միւսթաղնի տիր : Ձիւրա Լսգ իլլին բիւսե-
թիւնէ կէօրէ վաղըթ եալընըզ ուզուն միւս-
տէթ զարթընտա ինչա օլունան էպիսիէլէրէ
բիւսեթ իթմէ քաէ տիր :

Ինչու Թէն

— Վիէննա բօսթաթ իլէ ալընան խա-
պէլէր, պունտան ադաէմ Ալլազ հիւ-
քիւմէթինին թէտ սիլըլէրի հազընտա
նէշ իլմիշ օլունաղը միւս միւսթաղը
թաւտիթ իթմէ քաէն պաշգա, բիւնս Մի-
շէլ թարաթընտան մուհասէրէ թօթըլըր
տէօթիւմէսի էմր օլունտուղունու տա-
լի իշար իթմէ քաէ տիլլէր, պոնըլըր գա-
նէթիլէ ալլըր հալաթիլէր օլունաղուն-
տան : Իհիլաղ իւզըն պիլըլիլիմէ էէ մէճ
պուրըլ :

Կիւն Թէն Իլլէն

— . . . Խմբագիր .

Արդէն շատ անգամ Ձեր լրագրոյն պատ-
ուական էջերը կղերին սլոգալի վարմանց
նկարագրութիւններուն զոհուած տեսնելուս
ներքի յանդգնութեամբ մը մեր կողմանէ
ալ առ Ձեզ հաղորդելու համարձակեցանք,
խնդրելով միանգամայն որ ցաւօք սրտի տաճ-
կական բարբառով Աղղիս լրութեանը ներ-
կայանելու բարեհաճիք :

Յունիսար 22 կիրակի գիշեր Ուղունեան
Մկրտիչի օրիորդի հետ մեր առաջնորդ Տիմո-
թէոս վարդապետի փոքրաւոր Ալլալէսէր ա-
նուն պատանոյն ամուսնութեան հանդէսը
կը կատարուի, ուր ներկայ էին մեր առաջ-
նորդէն զատ Կաթիլոս վարդապետ Նրէցեան
եւ շատ մը օտարազգիք, ուտել, խըմել ու
գլուխին ալէկ մը տաքնուլէն վերջը, մեր
երկու վարդապետները մօրուք մօրուքի աղն-
կած կը խորհրդակցին որ ամուսնութեան
խորհուրդը իրենք կատարեն, (վասն զի կա-
նանց մէջ կըլլայ) : քահանայից կը հրամա-
յեն թէ քաշուին անոնք ալ խոնարհաբար
կը պատասխանեն « առ պաշտօնը մեզի կը
վերաբերի » : Վերջէն հանդիսականներէն ու-
րիշ մը կելլէ առաջնորդին կհարցնէ « ծառայ
եմ հայր սուրբ, բէսմէն սօրանըմ սէն վար-
դապետ մի սին եօխսա քահանայ » : վարդա-
պետները երկուքը մէկտեղ յանդուգն յար-
ձակմամբ խեղճին դէմ կը պօռան, կը կանչ-
վըռտեն թէ « պիլ հէմ տէրտէրիդ հէմ վար-
դապետ, վէտէ Պիւլը-Ալի ֆէրմանը իլէ ա-
ռաջնորդ սայըլըր իսէք, նէ էւր իտէր իսէք
օ օլաճագ, սիլ տահա պէօլէ գապա գալա-
ճագսընը » : եւայն չիվայլելիք խօսքերով
կսպառնան : ու կսկսին ձեռնտուութիւն ընել-
կարգը կուգայ պաակին, կտանին կեկեղեցին ուր
տեղ եպիսկոպոսական շքեղ գգեատներով վա-
ռաւորեալ միւսակ երկուքը պաակի խորհուրդը
կը կատարեն, ու ծանրաբարոյ առաջնորդին
բնին վրայ իբր հարսանեաց ճառ արտասա-
նելու նպատակաւ, ռնդական խօսուածքով,
քիչ մ'ալ կ'մկմալով, հազալով, խնջելով, վը-

որքտալով, 10,000 դահեկան առաջնորդ
թեան համար վասնած ըլլալը կը թօթօլէ,
չեմ զիտեր տահա ուրիշ գինիլն զօրութիւնէն
յոռալ եկած արեղցընդ խօսքերով վերջաց-
նելէն յետոյ, նուազածունըր առջեւնին ձը-
ղած ու եկեղեցական դաւադանն ալ ձեռ-
քերնին, ոտքերնին նուազուածուաց եղանա-
կին յարմարցնելով տուն կը դառնան, մին-
չեւ առաւօտ գինիլն գաւաթը ողլունելով
աղէկ մը կըլուարձանան : նոյն գիշերը կա-
ռաւարութիւնը զօրք մը կը խրկէ, որ Աղղին
մէջէն ծերակոյտի ժողովոյ անդամ ընտրուի :
հարսանիքը պատճառ բերելով ետ կճամբէ :
հետեւեալ օրը մեր երկու վարդապետները
թիւ թիւի տուած ցաւալաւորով, մէկուն
աչքերը կարմրեցած, միւսին քիթը սըլըրթ-
ված, վերաբերին քղանցքները պատըռտած
կելլին հարսանեաց տունը երթալու, ըստ քա-
ղաքալսն սովորութեան այս օրս օրիորդնե-
րը կը հրաւիրուին : ասոնք օրիորդները տեա-
նելուն պէս կը յախշտակուին, կսկսին օղի
պօռալ, խումբ մը որբեւարի կանանց մէջ
բաղմալ գլխարկին ծած կանանց գաւաթ-
ներուն զարնելով ուրախութեամբ ձայներ կը
հանեն, կը հրամայեն նուազածունըր ներս
գայլ, ու հաւերթահարսանց պարն ալ իրենց
ներկայութեանը առջեւ ընել : թող բան չու-
նի նէ կառավարութիւնը զօրք զրկէ, զօր-
քը զարձեալ կուգայ այս տեսարանը երկ-
րորդ անգամ տեսնելով, կերթայ կուսակա-
լին կը պատմէ, ալ Աղղիս վիճակը ուր եր-
թալը մոտենցէք, ինչ համարում կըրնայ ու-
նեալ ազգըս կառավարութեան առջեւ :
. . . Խմբագիր, միայն ասոնք չեն մեր ա-
ռաջնորդին ըրածները : արդէն ախարհածա-
նօթ մէկն է : Ծնունդին շնորհաւորութիւնը
հաղիւ կրցին երկու վարդապետ Տ օր-
ուան մէջ կատարել, ինչու որ մուրացիկ աղ-
քատաց նման տունէ տուն առաջնորդին
իր հասակէն բարձր արժանապատ ասան
ձեռքը միւսն ալ առջեւէն ընտանիք չի մնաց
պտրտեցան եւ ամեն տեսակ խայտառակու-
թիւններ ըրին : ամբողջ տարի մ'է առաջ-
նորդ անուանուիլը, բայց ոչ մէկ վայրկեան
մը աղգիս դմպակ վիճակին վրայ խորհած
ունի : Ի վերջոյ այս մարդը դալէն Ի վեր-
աւին բան սակն ու վրայ է : Կրօնական վար-
չութեան ուղղութեանը յանձնելով կը
խնդրեմք ընդ հուպ յետ կողուի, մինք չենք
ընդունիր այսպիսի առաջնորդ : կրնանք ըզ-
մեղ կառավարել, այլ ընդ հակառակն երէ-
կ : Վարչութիւնը յապաղի այս մասին, գէշ
հետեւութիւններ պիտի ծագի : Իսկ Կաթի-
լոս վարդապետին գալով, չեմք գիտեր ին-
չու միշտ վառնա կը յաճախէ, միթէ վար-
չութիւնը չ'յիշեր Արարտագուց յայտադիրը
այս այն մարդն է : . . . Խմբագիր որ երբեմն
ձեր հետ ալ դատ վարեց : ուր որ երթայ
երկպառակութիւն պակաս չէ : արդէն վառ-
նայի ազգային արձանագրութեան մէջ իւր
ըրածներուն շատութիւնը կը պարունակէ :
Երբեմ կը խնդրեմք նամակնուս անհարթու-
թեանը եւ կը յանձնեմք ձեր ընդարձակ հան-
ճարոյն օրինաւոր շարագրութեանը եւ կը
մնամք միշտ շնորհապարտ ձերումդ աղա-
տախտ հայրենասիրութեան :
1867 յունուար 26 վառնա

— . . . Խմբագիր .

Ծիածան լրագրոյ 45րդ . թուոյն միջո-
յաւ Աղճակիւնէցի Միքայէլ հաւատաւորիս
քահանայի մասին Սամսոնէ ուղղեալ նամակի
մը մէջ մեր վրայ յանիրաւի արատ գծել ու-
ղող միթութեան մէջէն գրիչ խաղցնողին կը
պատասխանեմք, առանց մեր խղճին վրայ
պարտաւորութիւն եւ անուանարկ բեռ մը
աւելցնելու :

Մեր ձեռնասուն Յակոբոս վարդապետը
Խուլլուշի աղգային գործոց կարգադրութեա-
նը համար նոյն տեղը ուղարկած միջոցնուս,
իւնալը հոն դպրոցին բոլորովին աղաւաղելի
վիճակին ականատես լինելով, եւ արն տեղի
բնակչաց խնդրանօք ժամանակէ մը Ի վեր
հոն դանուող Չարչամպայի Տ . Պետրոսեան
տիրացու Գալուստը վարժապետական պաշ-
տօնով առանց ժողովրդեան իրաւանց սպա-
սելու՝ քահանայ կարգուելու արժանաւորու-
թեանը երախաւորելով չորս քահանայի եւ
տեղւոյն նշանաւոր անձանց կնքեալ ստորա-
գրութեամբ վրայադիր մը ուղղած էին առ
մեզ, որով Չարչամպայի իրենց վաղածանօթ
տէր Պետրոսի որդի տիրացու Գալուստին
Խուլլուշ գիւղի վրայ քահանայ ձեռնադրիլը
կը խնդրէին մեզմէ, սա պայմանաւ որ վար-
ժապետական պաշտօնի տարեկան 1200 դա-
հեկանի վարձով պիտի բաւականանայ առանց
ժողովրդեան կողմանէ եղած իրաւանց, եւ
թէ նոյն պաշտօնի գործադրութիւնը միայն
Խուլլուշի համար պիտի ըլլայ եւ ոչ թէ ու-
րիշ տեղ, քանզի եւ նոյն ինքն քահանայն
իւր ապահովագրով, զոր պիտի տեսնաք
մեզ կը ծանուցանէր թէ թող անվաւեր հա-
մարուի այս պաշտօնը, եթէ ուրիշ՝ եւ է տեղ
մը գիմեմ :

Ուստի եւ մենք նոյն անձին արժանաւո-
րութեանը պէտք եղած խուզախդրութիւն-
ներն եւ վորձերն ընելով, նա մանաւանդ յիշ-
եալ գիւղացուց առ մեզ յայտնած «վաղածա-
նօթ» բառին յենլով, (քանզի Խուլլուշիք
Չարչամպայէն եւ չընկալ գիւղերէն գաղ-
թականներ են, որոց աղգայինքն տակաւին
կը գտնուին այն տեղերը) քահանայացուին
իսկ ժամաստղական ըստ կարի յաջողակու-
թիւնը տեսնելով, եւ այն միջոցին Մարգու-
ան գտնուող մէկ քանի Չարչամպայիներէ
ալ նորին արժանաւորութիւնը հաստատելով
այնդէս զի տեղւոյն առաջնորդին եւս հարց-
նելու հարկ չըլլալով ձեռնադրեցինք 1865
թուականին, առանց երեւակայելու կամ
մարդարէանալու թէ 3-4 տարիէն վերջը հա-
ւատաւորութեան պիտի դիմէ :

Գիցուք թէ քահանայական կարգը տա-
լու մասին մենք յանցաւոր գտնուած ըլլանք
ուրիմն այս բանիս համար՝ Չարչամպայիք
եւ Աղճակիւնէցիք եթէ առաջուց հաւանու-
թիւն տուած չէին, արդ՝ տէր Պետրոսեան
Միքայէլ այժմեան հաւատաւորիս անձը քիչ
ժամանակ Խուլլուշի մէջ վարժապետական
եւ քահանայական պաշտօնը վարելէն ետքը
երբ Չարչամպա դարձաւ իւր ընտանիքը
Խուլլուշ փոխադրելու՝ ի՞նչպէս իւր ար-
ժանաւոր քահանայ հոն վար գրին երեք
տարիի չափ ժամանակ՝ առանց եւ ոչ ինչ
տոգոնութեան, եւ երբ այս մասին յատուկ

գրով տեղեւորն հանդուգեալ նախկին Առաջնորդին բողոքեցինք, թէ յիշեալ Միջոյնէ քահանայն խույսէլ վերագործնէ եւայլն, ինչու մեր նամակը անպատասխանի մնաց, եւ ինչու չ'ընկեցին իրեն ուխտեալ եւ սեպհակահալ տեղը ուր թերեւս այն անպատեհութիւնը տեղի չէր ունենար:

Եւստի Գ. Նամակագիրը կը յաւելոյր գործեալ թէ « իւր իրաւունքն առեր եւ քահանայութեան կարգը տուեր է»։ Եթէ յիշեալ պարոնը այն իրաւունք բառ իւր երեւակայութիւնն արտայայտած է առանց տեղեկութեան, կենդանի, իսկ թէ որ գիտմամբ գրած է, կը հրաւիրեմք զինքը նոյնը ապագոցանելու, զի աւագի վրայ հիմն չ'ըրուիր իսկ մենք հանդարտ խղճիւ եւ պարզ գիտօք կպատասխանեմք թէ նոյն Միջոյնէ քահանայի ձեռնադրութեան համար ոչ թէ դանկան մը, այլ դանկ մը անդամ չեմք ընդունած, թող թէ իւր ճանապարհին ծախսը մեր քսակէն տուած ալ եմք:

Աւստի կը յորդորեմք նոյն, Գ. Նամակագիրը, որ եղելութեան մը առանց էական կէտերը նկատելու՝ չը յանդգնի այս տեսակ անուանարկութեան մը ձեռնամուխ լինելու:

... խմբագիր. բարեհաճեցէք սոյն գորոյս Ձեր աղատախօս լրագրոյն մէջ տեղի չ'ընդնելու, հանդերձ ապահովագրութեւ եւ վեկայագրութեւ:

Ողջ լեր զօրացեալ ՚ի Տէր.
Մնամ միշտ աղօթարար.

Գէորգ Եպիսկոպոս
1867 յունվար 10 Ամասիա եւ Մարզուան

Իսկական օրինակ տիրացու Գալուստայժմեան հաւատարմիս քահանայի առմեզ տուած ապահովագրոյն:

Այսու գրովս խոստանամ եւ ուխտեմ առորագրեալս քահանայական սրբազան պաշտօնը յանձն առնուլ սա հետագայ պայմաններով, առանց անձինս սեպհական ժողովուրդի վարել քահանայական պաշտօնը խույսէլ Մ. Նշան եկեղեցւոյ մէջ, մի միայն բաւականանալով հասարակ գաստիարակութեամբ խույսէլ զպրատան մէջ 1200 զուրուշ տարեկանաւ, երբեք տրուեն իմ գծգծութիւն մը չ'ընդունելով թէ ժողովրդոց եւ թէ ընդդէմ գրոյս, ահա այս պայմանաւ յանձնառու եղայ քահանայական պաշտօնը ընդունելու, եւ եթէ յիշեալ գիւղի եկեղեցին թողով ուրիշ քաղաք կամ գիւղ մը երթալու ըլլամ ու քահանայադործութիւն ընեմ, անվաւեր է, ուստի ՚ի հաստատութիւն գրոյս եւ ՚ի միամտութիւն ետու զայս խոստման զիրս գերապատիւ Գէորգ սրբազան հօր:

Ստորագրեալս
1865 իւնիս. 50 Գալուստ Պէնիլիեան
Ի Մարզուան Տ Պետրոսի որդի
Չարչամպայի

Իսկական օրինակ ՚ի խույսէլ առմեզ եկած վասն ձեռնադրութեան տիրացու Գալուստի կնքունակ վկայագրոյն:

Երկու տարիէն աւելիէ որ մեր աղքատիկ խույսէլ գիւղի խեղճ մանկունքըն առանց վարժապետի մնալով յիր եւ յան եղած էին, քանիցս անգամ Ձերում Սրբազնութեան հոգեծին որդի Յակոբոս վարժապետէն խնդրեցանք որ ՚ի միասին վարժապետ մի բերէ ՚ի Մարզուանէ, յարմարաւորն չ'ընտելուն մնաց, այսու ամենայնիւ ուրիշ հնարն չի գտնելուս, եւ միանգամայն քահանայի պակասութիւն ունենալուս վստահելով Սրբազնութեանը, մեր վաղածանօթ Ճանկիցի ծերունի Տ. Պետրոսի որդի տիրացու Գալուստի տեղս ըլլալով արժան տեսաք հանդերձ քահանայադործութեամբ վարժապետութիւն առնելն ՚ի պայծառութիւն սուրբ եկեղեցւոյ եւ գալուստան, որուն արժանաւորութեանը համար ամէն կերպով կը վկայեմք, ուստի աղերսանօք կը խնդրեմք որ սոյն գրութեւ տիրացու Գալուստի մեր խույսէլ գիւղի Մ. Նշան եկեղեցւոյ քահանայ ձեռնադրելով որ յառաջ առմեզ յուզարկել բարեհաճին, որով ցմեզ յաւիտեան պարտաւոր կը կայացանես, եւ ինչ պայմանաւ եւ գիտաւորութեամբ ընելիս ալ լիովին հայր սուրբին գրութեւնէն խմանաս:

Մնամք յաւետ կարօտով խնկաւորեալ աղօթիցդ օժանդակութեան, եւ սպասակալ խնդրանաց մերոց ստորագրեալ ծառայքս ՚ի խույսէլ գիւղի:

(Ստորագրութիւնք 19)
1865 յունվ. 27

ՀԱՎԱՏՈՒՄԹԸ ԽՈՍԻՃԻՑԵՒ

Մօրնինկ Բաթ նամ գաղթեանն գալիսնէ, մալիկէսինին հայրնի թէֆթիչ պիրէ իսլահը հազդընտա լազըմ կէլէն թէտապիրին տիւ շինիւլէսի գըմընտա, Բուսիա տէվէթի հէր պիր է. եալէթէրտէն էհալի թարաֆընտան իւշ վէթիւ սէշիւպ, վէ պիր օ գատար տալի իտարէլէր թարաֆընտան իլալէթէն նասպ օլունմագ իւզըն պիր մէպուսանը միւլէթ մէճիսի թէշթիլ իթմէք Նիկէթիւն տէ իմիշ:

— Յրանսա հիւքիւմէթի թարաֆընտան, Մէքսիդատա պուլունան ասաֆիւրին քեաֆիքէսի տալի մարտ անընտա Յրանսաեա նագլ օլունմագ իշին խալլիճէ սէֆինէ իրաւ օլունարագ, մահը մէգքիւրիւն իպթիտաւընտա եիւքլէնիպ եօլա չըգաճագլարը հավատիսաթտան տըր:

— Խնկիթէրա Գէնթ Գօնթէլիզին Տէրֆօրա չէհրինտէ էթմէին զիւտէսիլլէ պահաա չըգմար սէպլպիւնտէն էհալի անագլանմը, վէ սօգագլար գալապալըգտան կէշիլմը օլունպ, պիր չօգ տալի էթմէքճի տիւքթեանլարը պասըլլպ եազման վէրիւմիշ տիր:

— Վիէննա գաղթեալարընտա իշար օլունտուղունա նէղարէն Ավսթրիա իմրէրաթօրիչապը հազրէթէրի վիէննաեա ավտէթէրինտէ Միւնիխ չէհրինտէ պիր գալ կիւն արամ խիլէճէթէր իմիշ:

Այլէնտիկինէ նէգարէն Մ. Հիւպէրին եէրինէ Մ. Գօթ Արօնի Ավսթրիա տէվէթի թարաֆընտան, Բուսիա էլի թային գըլընաճագ իմիշ:

— Նիւ-Եօրքտա պիր Բուս քիլիսէսի ինչապը իշին, Բէթըսպուրկտա պիր իւնանտէֆթէրի քիւլատ օլունմուշ տուր. պուլունտա Մօրնինկ Բաթ նամ գաղթաա Նիւ-Եօրքտա պիր Բուս քիլիսէսի ինչապը ինկիլիզ քիլիսէսինին Բուսիա քիլիսէսինէ եազլաշմաղա մէկալ կէօթէրմէսինտէն նէշէթ իթմիշ տիր ՝ տէմիշ տիր:

ՆԷՎԻՅԷ

ԻԼԱՆԱԹԸՆ ՄՈՒՀԱՍՍԷՆԱԹԸ

Մէգքիւր իւնվան իլէ ֆարիզ գաղթեալարընտա պիր ուղուն պահա նէշը օլունմուշ օլունտուղունտան, պազը ճիւմէլէրինին խիւլասաի մասլէրինի պէեան իթմէթիւն ճայիզ կէօրմիւշիւզ տիր:

Այսու իթմա իշինտէ պուլունան կէրէք սանաթթեար կէրէք տիւքթեանմը վէ թիւճճարար, չիմտիքի իշէրին Բուս հու իլանաթ խուլիին չօգտան Պարք իթմիլէր տիր. ինսանա էն զիւտէլազլու պիր մաթա սաթան թիւճճար տալի եինէ միւշթէրի ճէլպի իշին եալընըլ քէնտի մաթարըն հէր հալտէ իթիլպալը պիր շէօ օլունտուղունա կիւվէնէմէգ:

Իլիւշթէրի տայիմա քէնտինի չաղըրանա կիտէր վէ սատէճէ մալի ալեա ճընտան ալմար, հիւնէրի եսլըլարը վէ ալըմ սաթմաա տօղըլուլ կէօթէրմէսի, չիմտիլէրտէ պիր գուլմանեանըն իլէրուլէմէսինէ քիլիսէթ իտէմէէճէք օլունպ, իլլա օլ խասսէլէրի իլանաթ վաւըլթապը իլէ հէր քէսէ պէեան իթմէք լազըմ կէլէճէկի վէ սաթմագ իշին էվէլէմիլտէ թանըմագ իթիլպա իտէճէկի տէրքեար տըր:

Եւ իթիլպա սէպլպիւնտէն էվայիլտէ շէհրիլէրէ տօրաշան թիւճճար ուշագլարըն օլ գատար էհէմիլէթ վէրիլմիշ իտի:

Պուլար շէհրտէն շէհրէ կէզիպ քէնտիլէրտէ պուլունան մաթալարը խապեր վիլմէքտէ վէ վազաա պու սուլէթիլէ էփէիճէ Պայիտէ կէօրիւլմէքտէ իտի իսէտէ, աթ արապալարը իլէ տէմիլէ Եօլ ալապալարըն պէշինտէ շալիւքլուպա նէ գատար Պարք վար իսէ. Եօլմա թիւճճար ուշագլարը իլէ իլանաթ մապէշինտէ այնի տէրէճէտէ Պարք պուլունտուղուն խոտաա օլունապիլիւր:

Տօգթօր Պիւրօ տէօ Յիլէին իգրարըն:

Դա ու ինկիլզեր իրանաթը բօլթիդա հա-
վատիսերի գատար ֆատիսի թուլմադ-
տա օլուպ, վե բօլթիդա հավատիսերի
պաղը մերադը քիմսէլէրէ մախուս պիր
շէյ իլէն իրանաթ ումուսա պիտ օլմադ-
տա տըր. Լօնտրանըն պիր եւրլի բանա-
կըրը կիդի սայըմադտա օլուպ, կէրէք
Լօնտրալըր վե կէրէք թաշալարտան
կէլէն էմնէպիլէր իլէն եօյէ պիր ճէսիմ
մէմէքէթտէ էն ալեա վե ինկիլզերին
պաղըթ աղճէ տիրո տէտիքէրինէ կէօրէ,
էն չարուգ պիր դըլափուգ եւրլի թուլ-
մադտա տըր ու տէմիշ տիր :

Փիլապը, իրանաթըն մէնֆաթընը
էն էփէլ ինկիլթերրա էհալիսի ֆարդ
իթմիշ տիր. չիւքի սայիր մահէլէրէ
նիսպէթլէ գաղէթաճըլըք օրատա բէք
չարուգ իլէրլէմիշ օլուպ, կէրէք ումուսա
վե կէրէք շախի վահիտէ պիտ օլան իշ-
լէր իլէն պիր մապէյնճի սաեւմըշ վե ին-
կիլթերրանըն մանիֆաթուրա իլէնէն վե
տէնիզ գըրըք օլան շէհրլէրինտէ խոյ-
լիճէ միւլթէպէր թիւճարուր պուլուն-
տուղունտան, մուհապէնաթը կէօրիւ-
տիւկիւ կիւնտէն իրանաթ իլէն բէք չօգ
միւլթէրի բէյտա օլմուշ տուր :

Ֆրանսատա տախի երկիրմի սէնէ-
տէն պերու գաղէթալար ապօնէլէրին վե
պաշլըճա օգուեանլարըն սայըք դա-
նէթլէ արթմըշ օլտուղունտան, էս
նաֆ վե տիւք քեանճի վե սիսղուլթա ի-
լէ մէշուլ պուլունանլար էհալիսի թա-
շըլմադ իլէն, իրանաթ ուսուլինին բէք
սուհուլթի վե ֆայիտէսինէ նիսպէթ-
լէ զոյէթ էհվէն օլտուղունու չարուգ
թանընարադ, պաշլըճա էհալիսին եւնի
իգթիզալա միւհթաճ օլտուղուն իլք վե
սօն պահար էնալէրինտէ, գաղէթալար-
տա քէնտի մաթալարըն իլան իթաիր-
մէյէ պաշալըշար տըր :

Պաղը քիմսէլէր իրանաթտան պիր խա-
կըր կէօրմէտիքէրի իլէն թէշէքթի իթ-
մէքտէ տիրլէր, հալպուքի, պուլար լա-
կըր վեճ իւզրէ եախօտ քիֆայէթ ի-
տէպիլէճէք գատար իճրա իթաիրմիշ օլ-
մամալը տըրլոր, զերա պու կիւնքի կիւն,
Բարիտէ իրանաթտան բէք չօգ ֆայիտէ
կէօրիւպ շէրէֆ պուլմուշ օլան երադտէն
գիւնտէ թիճարէթ էփէրի պուլունմադ-
տա օլուպ, էն զիւնտէ միւլթէրիսէ մա-
լիք վե պիւնտէն ալէյհ հէքսիտէն գիւն-
տէ գէնկին օլմուշար տըր. Պուլունս սէ-
պէպի տախի իրանաթըն նէ սուրէթտէ
օլմասը լազըմ կէլիւ իտէ, օլ վեճ իւզրէ
իճրա իթաիրմիշ օլտուղարը, եանի տրա
վէրմէքսիլին տայիմա իլանլարըն միւլթէ-
պէր գաղէթալարտա նէշթ իթմիշ տիր. Զի-
րա իլք տէֆա օլարադ գաղէթատա պա-
սըլան պիր իլան էհալի թարաֆընտան
ֆարդ օլունմամասը եախօտ կէօրէ իլիշ :

մէմէսի իհթիմալտէն պուլունտուղուն-
տան վե կէօրիւլտիւկիւ հալաէ տախի
աիգդաթարդ օգուեան պիր թարաֆա
աթըլաճաղընտան, հէր կիւն վե հէր նիւս-
խէտէ թէքէրիւր օլունուպ վե պիր չօգ
ղաղէթալարտա նէշթ օլունմուշ կէօրիւ-
տիւկիւ թաղաիրտէ, հէր հալաէ օգու-
եանըն նազարը տիգդաթըն տալէթ ի-
տէճէկի տէրքեար օլուպ, էն աղալի
պիր տէֆա օգուեանմասը իտէ միւլթիւսիդ
սաեւրա սէպա տըր. Պուլունտան մատէ
գատընլար վե գըղար, բէֆիզլէրի իլէ
պուլունուպ տիքիշ տիքտիքէրի վե եա-
խօտ չօրապ էօրալէրի սըրատա, դա-
ղէթատա օգուեանգլարը պիր եւնի մօտա
իւզրլինէ լաֆլանըլար, քէպալիք էանա-
ֆըր, տիւք քեանճըր, թիւճարը, նի-
հապէթ հէր առէմ քէնտի ճէմ օլտուղու-
մահէլտէ վե պիրպիլէրի իլէ գօնուշ
տուղարը սըրատէ, իրանաթըն իթաիր
իթմիշ օլտուղուն պիր եւնի իհտուս եա-
խօտ իճառ իւզրլինէ սէօյլէրլէր, վե
պէօյլէլիքէ հէր պիր գաղէթատա կէօ-
րիւլէն իլանը միւլթէրիլէր ֆարդընտա
օլմանարադ, ալէմէ չալ իթմէքիսէ վա-
սըլթա օլարադ իլան սահպալինին մէնֆա-
աթընը մուճիպ օլուլար :

«Իլան ուսուլի ֆրանսատա օթուգ սէ-
նէտէն պերու իճրայէ կէլմէքտէ օլուպ
իլք պաշանտըղը վազըթլարտա իտէ խայ-
լիճէ կիւճիւքէր չէքիլիշ տիր, շէօյլէ
քի էն միւլթէպէր պիր գուեմանեա քէն-
տի իսմիլին պիր թէատրօտա գըրի կէշ-
մէսի իլէն պիր ֆրանք էօտէրիլէն, իլան
իթաիրմէյէ իրթիքեապ իթմէգ իտի, լա-
քին շու կիւճիւքէր բէք չարուք տէֆ
օլմադա պաշամըշ, վե էճգաճըլար, քի-
թապճըլար էփէլ էմիրտէ շու ուսուլէ
րիայէթ իթմէլէ պաշանտըլ խայլիճէ ֆա-
լտէ կէօրմիւլէր տիր. »

Իշուլ պուհա տահա բէք չօգ ուղուն
օլտուղունտան, իրանաթըն մուհապէնա-
թընը Միլէթիմիզէ պիլտիրմէք իլէն պու
գատարըն քեաֆի առտ իտէլիլ :

— Ամէրիգատա պիր էհալէթտէ ֆարիս
սէրիլի ումուլիսի իլէն թախսիս օլունան մէ-
մուլար էսլի տիւնեայէ եւնի տիւնեանըն
մէթթէպի նէ թարգտա օլտուղունու կէօս-
թէրմէք նիլթիլլէ խօճա վե շալիլտ վե լէ-
վաղիմաթը սայիլէսի իլէ պէրապէր պիր մէք-
թէպ էպիլլէսի կէօնտէրմէք իսթէմիլլէր ի-
տէտէ, շու թէքիլիք բէք գահմէթի պիր շէ
կէօրիւտիւկիւնտէն, վալիի վիլայէթ շու
իլէքիլիքէ ճէվապէն «վաղաա շու թէքիլի-
նիլ բէք եօլունտա տըր, լաքին պիր մէք-
թէպ էպիլլէսի վաքօրա գօնուպ ֆարի-
սէ կէօնտէլլիմէսի նաքը օլապիլլէկիլի
տախի պէնան իթմէնիդ լազըմ կէլիւլ տէմիշ
օլտուղունու պաղը գաղէթալար եաղըիօր :

Մ. Էրիշ :

— Եազընտա ֆրանսըդ տէվէթի թա-
րաֆընտան, Միւլթէմէպի Ամէրիգա
հիւքիւմէթիլնէ չէքիլէն վե Մէքսիգա մէ-
տէլէսինէ սայիր օլտուղուն քէշի օլունան
պիր թէլէկրաֆա, երկիրմի տէօրթ պին
ֆրանդ իւճիլթ վէրիլիշ տիր :

Ի Լ Ա Ն

Օլաճըգ, Տէօնկէլ վե Պաղէճիք պիւ-
չարէկեանը իլէն, պու բազար կիւնիւ
Լանկատա Մուսալա ճատտէսինտէ Թոր-
գոմեան ընկերուլիւն դրաթթիսանսին-
տէ, եանի էսիլ Ընթերցարանտա իեանէ
թօրանաճաղընտան, թէշիլի իտէն խայր-
խահանլար պէշէր դուրուշ տու խուլիլի
վիլէրէք իլէրուեէ գապուլ օլունաճադ-
լար տըր :

Ի Լ Ա Ն Ա Թ

ԻԲԼԹ ԹՕԼՈՒՄՈՒ

Պիր իքի սէնէտէն պերու թէճրիւպէսի
օլունմուշ ալեա Լկին մալը օլարադ, Վէ-
դիր խանտա աչաղը գաթաա 59 նիւմէրօլու
օտաաա սաթըլմադտա տըր :

Ղալաթատա Միւնասեան մէղ քիւր
մաղադարնտա, գանտիլտէ եանմադ
իլէն Ամէրիգանըն էն ալեա վե թէհ-
լիքէլի օլմանեան կադտան, զոյէթ ուճուգ
ֆիհաթ իլէ սաթըլմադտա օլուպ, պէշ
կալօնուգ, եանի 20 լիթրալըք պիրտէն
սաթըն ալանտա տահա ուճուգ ֆիհաթ ի-
լէ վէրիլլէճի իլան օլունուր :

ՄԻԻՃԵՎՆԵՐԱԹ ԻԶԻՆ ԳԱՍԹՕՆԼԱՐ
Մ Ա Ղ Ա Ջ Ա Ս Ո
Սահպ իմգա քեաֆիլի էլմասըլարա,
Պէյ-օլլուտա թէքէ ճատտէսինտէ վազը 559
նիւմէրօլու մաղադարնտա էնվայի պիւլիք-
իլքտէ Գապթօնլար պուլունմադտա օլուպ,
վե կէրէք թանէ իլէ, վե կէրէք տուղինա
իլէ սաթըլմադտա օլտուղունու իլան իտէր :

ԶՕՐԱՊՈՂԻ ԵՈՒՆ
Էնգարէ եարաղընտան էլտէ պիւ-
քիւլմիւշ օլարադ չօրապըլը եուս Պահ-
ճէ գարուսունտա համիալիէ մէյտանըն-
տա քեային Ենօմէրօլու Մատթէոսեան
Գաիր աղա մաղադարնտա, վե Գալա-
թատա Էօմէր սօգապընտա 5 նիւմէրօլ իլէ
միւրադգամ Միւնասեան մաղադարնտա
սաթըլմադտա օլուպ, իսթէքլի օլանլարըն
մահալի մէղպուլէնէ պուլուրմալէրի ի-
լէն իլան օլունուր :

ՍԱԼԻՊ ՂԱԶԵԹԱ
ԿԱՐԱՊԵՑ Թ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ՝
ԼԵՎԱՆԹ ԷԲԵՐԱԼՅԱՆ ԹԱՊԻՍԱԼԵՍԻՆՏԵ
ԷԹ-ՕԼԼՈՒՄՆ 30ԼՈՒ ԵՈՒՄ, 30ԹՕԿԱՆ ԲԳՏԱԼԷՑ
ՊԱՏԵՐԻԼԵ ԳԱՐԵՐԵՍԱ ՆԻՄԵՐՈ 467 :